

Nr 187

Utlåtande i anledning av motioner om intagningen av elever vid vårdyrkesskolor.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 68 av herrar Sörenson och Nyman samt II: 85 av herr Westberg i Ljusdal m. fl. har hemställts att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t tar initiativ dels till att centrala intagningsnämnder inrättas för samtliga av staten understödda skolor för utbildning av vårdpersonal, dels till att i gällande intagningsbestämmelser bestämmelser om elevområden undanröjes, så att varje möjlighet till begränsning av intagning av elever genom tillämpande av bostadsband avlägsnas.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från *skolöverstyrelsen* som i utlåtande den 28 augusti 1970 anfört i huvudsak följande angående intagning till vårdutbildning i gymnasieskolan.

I anledning av riksdagens beslut om en organisatoriskt sammanhållen frivillig skolform har Kungl. Maj:t 14.5.1970 utfärdat kungörelse om gymnasieskolan. Kungl. Maj:ts beslut innebär för vårdutbildningen stora förändringar fr. o. m. 1.7.1971. I och med inrättandet av gymnasieskolan kommer nämligen den grundläggande vårdutbildningen att organiseras som linje i gymnasieskolan, benämnd vårdlinje eller konsumtions- och vårdlinje. Vårdutbildningen blir härigenom i princip 2-årig i likhet med övriga linjer i gymnasieskolan. Detta innebär i regel en förlängning av studietiden i förhållande till de kortare vårdkurser som avlöses. I gengäld kommer vårdutbildningen i gymnasieskolan att starta direkt efter det att eleven har lämnat grundskolan till skillnad från nuläget då den nedre åldersgränsen i allmänhet är 17—18 år. Som en följd bl. a. härav måste den grundläggande vårdutbildningen fr. o. m. läsåret 1971/72 samorganiseras och samplaneras med övriga utbildningar i gymnasieskolan.

Skolöverstyrelsen har 11.5.1970 remitterat ett utredningsmaterial med förslag till organisation för gymnasieskolan läsåret 1971/72 till länskolnämnderna och vissa organisationer med anmodan till länskolnämnderna att i sin tur infordra yttrande från primärkommuner och landsting. Förslaget omfattar även planeringen och organisationsfrågor för vårdutbildningen i gymnasieskolan.

En huvudprincip i överstyrelsens förslag för lokaliseringen av den nya vårdlinjens åk 1 är att en elev, oavsett vem som är huvudman, skall kunna erbjudas vårdutbildning på varje gymnasieort (g-ort) med erforderligt elevunderlag och tillfredsställande tillgång på praktikplatser inom vårdorgani-

sationen såsom en del av den integrerade gymnasieskolan. Mycket pekar f. n. på att remissorganen har anammat detta synsätt. Intagningsförhållandena blir härigenom inom snar framtid mera likartade de som nu gäller för gymnasium och fackskola där sedan länge eftersträvats att, så långt resurserna medgivit, ordna gymnasial utbildning så nära elevens bostad som är organisatoriskt möjligt.

I och med att vårdutbildningen på olika nivåer fr. o. m. 1.7.1971 blir en del av den gemensamma gymnasieskolan kommer intagningsnämndernas verksamhetsområde att förändras.

I en promemoria från utbildningsdepartementet (1970: 14) ges förslag till vissa kompletterande beslut om gymnasieskolan. I skolstadgans 13 kap. 19 § föreslås bl. a. följande: »Intagning av elever i gymnasieskolor med skilda kommuner eller landstingskommuner som huvudmän samordnas i den mån detta är möjligt. Beslut om samordning meddelas av länskolnämnden».

I specialmotivering anförts i samma promemoria följande:

»Intagningen av elever i gymnasieskolor i skilda primärkommuner förutsetts bli samordnad i den mån så är lämpligt enligt samma principer som nu gäller för gymnasiet, fackskolan och kommunal yrkesskola (19). Det bör alltjämt ankomma på länskolnämnden att fatta beslut om samordningen. Som angetts under 2.2.2.1 har det vidare ansetts nödvändigt att vidga samordningen till att avse även landstingskommunal gymnasieskola. Detta blir av betydelse särskilt på orter, där både primärkommunal gymnasieskola och landstingskommunal gymnasieskola (exempelvis vårdskola) kommer att finnas. Där torde nämligen många samtidigt söka till olika studievägar inom båda skolorna. Enligt bestämmelserna om samordning är även en samordning som omfattar endast flera landstingskommuners gymnasieskolor möjlig, om detta anses lämpligt.»

Den föreslagna grundregeln för intagningen i gymnasieskolan är således att sökande till vårdlinje skall intas av samma intagningsnämnd som de elever som sökt till övriga linjer vid gymnasieskolan inom regionen.

Överstyrelsen delar helt de synpunkter som framförs i utbildningsdepartementets promemoria och anser det således inte förenligt med gymnasieskolans intentioner att särskild central intagningsnämnd upprättas för vårdlinjen.

Beträffande sådana vårdutbildningar som i nya gymnasieskolan har karaktär av högre specialkurs och som således bygger på genomgången tvåårig gymnasieskola kan framdeles komma att behöva övervägas viss för riket central intagning av elever. I första hand kan detta komma att gälla sådana utbildningar som endast anordnas på ett fåtal platser i riket.

Vad angår sjuksköteskeskolorna har överstyrelsen erinrat om att det inte för närvarande finns några bestämmelser om särskilda elevområden samt vidare anfört följande.

Enligt kungl. brev till skolöverstyrelsen 17.7.1968 angående vidareutbildning av sjuksköterskor m. m. skall överstyrelsen i samråd med huvudmännen för utbildningen utreda de praktiska förutsättningarna för centraliserad intagning av elever till vidareutbildningen och om så erfordras inkomma till Kungl. Maj:t med härav föranledda förslag. Därvid bör också övervägas möjligheten och lämpligheten av att centralisera intagningen även till grundutbildningen av sjuksköterskor.

Överstyrelsen har velat avvakta ytterligare erfarenheter av den försöks-

verksamhet med regional intagning till grundutbildning av sjuksköterskor, som påbörjats under 1968 inom vissa sjukvårdsregioner, innan överstyrelsen tar närmare ställning till frågan om centraliserad intagning av elever till grundutbildning och vidareutbildning. Som underlag härför kommer överstyrelsen att under september 1970 få redogörelser för erfarenheterna av den regionala intagningen.

Skolöverstyrelsen anser sig av skäl som ovan anförts inte böra förorda bifall till föreliggande motioner.

Utskottet. Som skolöverstyrelsen framhållit kommer gymnasieskolans införande från och med den 1 juli 1971 att innebära stora förändringar beträffande vårdutbildningen, bestående bl. a. däri att utbildning inom denna sektor organiseras som en linje i gymnasieskolan. Man har också att vänta att det i skolstadgan kommer att införas bestämmelser om samordnad intagning av elever i gymnasieskolor med skilda kommuner eller landstingskommuner som huvudmän, bestämmelser som inte minst kommer att ha sin betydelse för intagningen till gymnasieskolornas vårdlinjer. Utskottet anser sig inte böra förorda några särbestämmelser beträffande intagningen till dessa linjer.

Vad gäller vårdutbildning i form av högre specialkurs i gymnasieskolan räknar överstyrelsen med att det framdeles kan bli aktuellt att överväga viss central intagning. Utskottet anser inte att riksdagen bör göra något uttalande härvidlag. Detsamma gäller sjuksköterskeutbildningen, eftersom frågan om central intagning till denna utbildning för närvarande övervägs inom överstyrelsen. Ej heller vill utskottet tillstyrka att riksdagen gör den av motionärerna önskade framställningen om upphävande av bestämmelserna om elevområden.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionerna I: 68 och II: 85.

Stockholm den 17 november 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 184.